

Introduksjon

SMF2290/SMF2290F- Etikk, bærekraft og samfunnsansvar (7,5 sp)

- Martina Ortová
- NTNU,
martina.ortova@ntnu.no
- Kontor Topas
- 3. etasje - 351
- Norsk, Engelsk

Studentassistent

- Aaris Ezra Male,
Økonomi og
Administrasjon
- aaris.e.male@ntnu.no

SMF 2290 og SMF 2290F

- Etikk, Bærekraft og Samfunnsansvar
- Dette er **et generisk emne**, levert til økonomistudenter.
- Emnet gir en generell forståelse av etikk, bærekraft og samfunnsansvar, som må tilpasses deres studieretning.
- Vi skal se nærmere på dette i en obligatorisk oppgave.

- DEL 1: Etikk
- DEL 2: Samfunnsansvar
- DEL 3: Bærekraft

Bærekraftig utvikling

- «En utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov» (Verdenskommisjonen for miljø og utvikling 1987, s. 42)

FNs bærekraftsmål

- «Verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.»
- 17 mål og 169 delmål
- Alle skal oppnås
- Ingen prioritering/rangering

Pensum

- **Pensum A:** Granum Carson, S. og Skauge, T.: Etikk for beslutningstakere - Virksomheters bærekraft og samfunnsansvar, Cappelen Damm, 2023.
- **Pensum B:** Granum Carson, S. og Skauge, T.: Etikk- teori og praksis, Cappelen Damm, 2022
- **Evt. noen artikler** (3 - 5 stk.) som gjøres tilgjengelig digitalt.

Forelesning

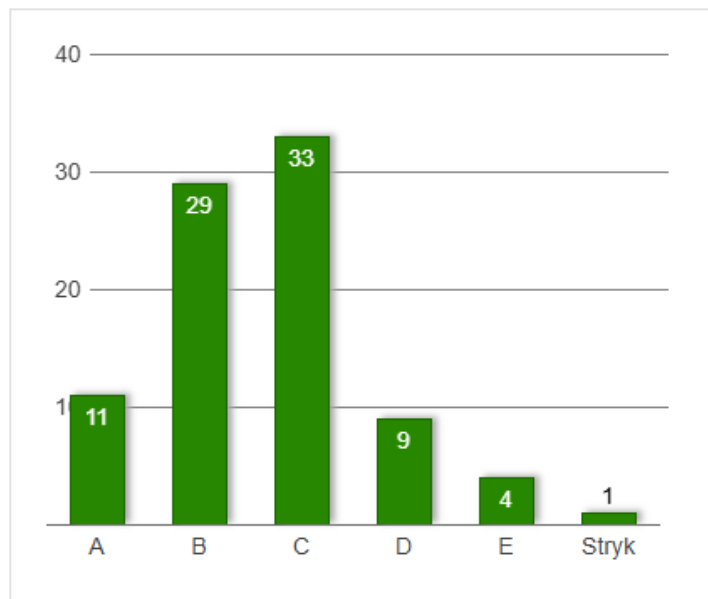
- **Fysiske samlinger i Topas**
- Fra 6. 1. til 21. 4.
- Tirsdager – 2 eller 3 timer (se timeplan)

- **Videoopptak**
- 2 timer forelesning, 1 time øving (øving er ikke på video)
- Video er for SMF2290F – nettstudenter via Blackboard/Panopto
- Campusstudenter får tilgang til video etter 21. april, åpen for repetisjon før eksamen

Obligatorisk oppgave

- Vi skal ha en obligatorisk oppgave med frist i april.
Vi skal diskutere med studentassistenten om innhold, form og tema.
- Det kan også bli aktuelt med medstudentvurdering, men mer informasjon kommer om cirka to uker.
- Vi må tenke litt fremover og planlegge for dette.

Eksamen

- Skole skriftlig eksamen – 4 timer Inspera - karakter –A-F
- Konte – august, men konte kan bli muntlig
- 1. 6. 2026, 9:00
- **E:** Ingen hjelpemidler tillatt.

Gjennomsnittlig karakter: C

[Lukk](#)

BlackBoard

- se

Referansegruppe

- VELDIG VIKTIG!

Bli kjent.....

Aktive læringsmetoder

- «Jeg ønsker å prøve å implementere aktive læringsmetoder i dette emnet, spesielt i øvingstiden, men også i forelesningene. For at dette skal fungere, trenger jeg deres engasjement og lyst til å prøve. Det vil være en del små diskusjoner i faget og interaksjon mellom dere – dette er viktig for at vi skal ha aktive og engasjerende forelesninger sammen.»

- Når du ser et grønt lysbilde, betyr det at du skal gjøre en aktivitet.

Bli kjent...

- I dette emnet skal vi bli bedre kjent med hverandre. Spesielt i øvingstimene vil jeg bytte grupper slik at dere får øve på å diskutere sammen med personer dere ikke kjenner fra før.
- Dette kan føles litt ubehagelig første gang, men etter hvert blir dere vant til å samarbeide og diskutere med andre.
- Dette er en viktig egenskap i arbeidslivet – å kunne kommunisere og samarbeide med ulike mennesker, ikke bare med venner eller kjente.

- «Hvilket bachelorprogram studerer du?»

Interaksjonsdesign (BIXD)

Logistikkledelse (BLOG)

Produktdesign og teknologi (BTEKD)

Økonomi og administrasjon (BØA)

Økonomi og ledelse (ÅRØKLED)

Også nett studenter.....

- Har du noen gang valgt et produkt fordi det var mer miljøvennlig?

- Har du noen gang deltatt i en miljøkampanje eller dugnad?

- Synes du frivillig arbeid bør være en del av utdanning?

- Synes du det er greit å bruke kunstig intelligens uten å informere brukerne?

- Har du noen gang sagt nei til noe fordi det føltes uetisk?

- Har du noen gang tatt med egen kopp til en kafé for å spare miljøet?

- Har du noen gang reparert klær i stedet for å kjøpe nye?

Begreper

- Menti.com
- Hva er etikk?
- Hva er bærekraft?
- Hva er samfunnsansvar?

[Click to download as image](#)

Hva er etikk?

- Etikk er læren om hva som er rett og galt, godt og dårlig, og hvordan mennesker bør handle i ulike situasjoner. Det handler om **moralske prinsipper og verdier** som styrer vår atferd og beslutninger.
- Eksempler på etiske spørsmål:
- Er det riktig å lyve for å beskytte noen?
- Hvordan bør vi behandle andre mennesker rettferdig?

Hva er etikk?

Moral	Etikk
<ul style="list-style-type: none"> • Personlige og felles oppfatninger av hva som er rett og galt i omgang mellom mennesker • Ikke et fag • Læres gjennom omgang med andre mennesker	<ul style="list-style-type: none"> • Systematisk refleksjon over hva som er rett og galt i omgang mellom mennesker • Et fag • Læres gjennom studier og trening i å anvende prinsipper og begreper

- Det viktigste er ikke å kunne alle teorier og prinsipper, men å utvikle etisk bevissthet og evne til refleksjon!

Business Ethics - Forretningsetikk

- **Business-etikk** (forretningsetikk) handler om å anvende etiske prinsipper i en forretningskontekst. Det betyr å ta **moralsk forsvarlige og ansvarlige beslutninger** i virksomheten, **utover bare å følge loven.**
- Det omfatter blant annet:
  - **Ærlighet og integritet** i kommunikasjon og markedsføring
  - **Rettferdig behandling** av ansatte, kunder og leverandører
  - **Samfunnsansvar** – bidra til bærekraft og redusere miljøpåvirkning
  - **Unngå korrupsjon og uetiske praksiser**
  - **Åpenhet og transparens** overfor interessenter
- Kort sagt: Business-etikk sikrer at **bedrifter handler på en måte som er rettferdig, ansvarlig og bærekraftig**, og som bygger tillit hos kunder, ansatte og samfunnet.

Sustainability

- **Sustainability:** Among the many ways that sustainability has been defined, the simplest and most fundamental is: "the ability to sustain" or, put another way, "the capacity to endure."
- **Sustainable Development:** Economic development characterized by low growth rate, absence of pollution, and greatly diminished environment impact. Described by the Brundtland report as the "Development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs."

Resource: <http://www.sustainability.com/sustainability>

Resource: <http://www.businessdictionary.com/definition/sustainable-development.html>

Bærekraft

- Bærekraftig utvikling er utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstille sine behov.
  - For å skape bærekraftig utvikling må verdenssamfunnet jobbe på tre områder:
    - Klima og miljø
    - Sosiale forhold
    - Økonomi
- **Den triple bunnlinjen**

Fn.no

Utsira.kommune.no

Samfunnsansvar (CSR)

- En vanlig definisjon av bedrifters samfunnsansvar (Corporate Social Responsibility) er det ansvaret selskaper påtar seg for miljø, samfunn og mennesker som påvirkes av virksomheten, *utover* det som er lovpålagt.

CSR- Corporate Social Responsibility

European Union: Corporate social responsibility (CSR) refers to companies taking responsibility for their impact on society.

Resource: http://ec.europa.eu/growth/industry/corporate-social-responsibility_en

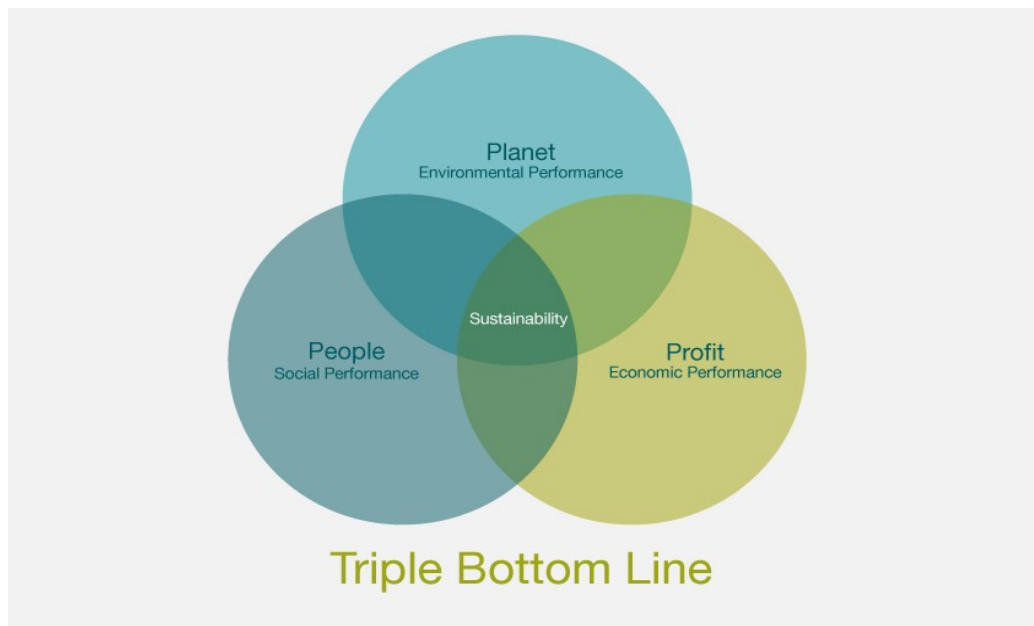
Financial Times: Corporate social responsibility (CSR) is a business approach that contributes to sustainable development by delivering economic, social and environmental benefits for all stakeholders.

Resource: [http://lexicon.ft.com/Term?term=corporate-social-responsibility--\(CSR\)](http://lexicon.ft.com/Term?term=corporate-social-responsibility--(CSR))

etc.

Triple bottom line pg. 147

(Den triple bunnlinjen)

Triple bottom line

- **Triple bottom line (TBL or 3BL)**: social, environmental (or ecological) and financial. These three divisions are also called the **three Ps**: people, planet and profit, or the "three pillars of sustainability".

Etikk

CSR

Bærekraft

Definisjon	Fokusområde	Eksempler
Etiske prinsipper som styrer handlinger og beslutninger i forretningslivet.	Moral, integritet, rettferdighet i virksomheten	Unngå korrupsjon, ærlig markedsføring, rettferdig behandling av ansatte
Bedriftens ansvar for å bidra positivt til samfunnet utover lovkrav.	Sosiale og økonomiske tiltak	Støtte lokale prosjekter, gode arbeidsvilkår, bidra til lokalsamfunn
Drift som dekker dagens behov uten å skade fremtidige generasjoner.	Miljø, klima, ressursbruk	Redusere CO ₂ -utslipp, bruke fornybare ressurser, sirkulær økonomi

CSR

- **Dahlsrud, A. How corporate social responsibility is defined: an analysis of 37 definitions.** Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 2008, Vol.15(1), pp.1-13
- NTNU PhD student

Sosial pilar (i bærekraft og samfunnsansvar) omfatter blant annet:

- **Filantropi** (Philanthropy)
- **Ansattgoder** (Employee Benefits)
- **Likestilling** (Gender Equality)
- **Menneskerettigheter** (Human Rights)
- **Ingen barnearbeid** (No Child Work)
- ... og mer ...

Den økonomiske pilaren

- **Bedriftsstyring** (Corporate Governance)
- **Etikkodeks** (Ethics Codex)
- **Beskyttelse av immaterielle rettigheter** (Protection of Intellectual Property)
- **Forhold til investorer** (Relationships with Investors)
- **Forhold til leverandører og kunder** (Relationships with Suppliers, Customers)
- **Sikkerhet i drift og kvalitet på produkter** (Safety of operations, quality of products)
- ... og mer ...

Miljøpilaren

- **Økologi** (Ecology)
- **Økologisk produksjon og produkter** (Ecology production, products)
- **Spare energi** (Save energy)
- **CO₂-reduksjon** (CO₂ reduction)
- ... og mer ...

Hva er Think-Pair-Share?

- Det er en **aktiv læringsmetode** som brukes i undervisning for å få alle studenter til å delta. Den består av tre trinn:
- **Tenk (Think)**
Hver student tenker individuelt over et spørsmål eller en oppgave i noen minutter.
- **Par (Pair)**
Studentene går sammen i par og diskuterer hva de har tenkt.
- **Del (Share)**
Parene deler sine tanker med resten av klassen eller i en større gruppe.

- «Tenk over hvordan dette emnet kan være relevant for din studieretning.»
- I plenum: Beskriv hvilket studieprogram du går på, og hvordan dette emnet er relevant for deg eller din gruppe.»

Forventning

- Skriv på papir.....